

По - третє, політична система має культурну підставу: це спільність цінностей, сукупність політичних символів, переконань, прийнятих членами політичної спільності. Єдність, інтеграція у сфері політики можливі тільки за наявності певного духовного зв'язку, завдяки якому люди можуть хоч би розуміти один одного. Історичний досвід показує, що політичні системи, здібні до тривалого, стабільного існування, такі цінності обов'язково мають. Їх може бути небагато, але вони розділяються більшістю членів суспільства, закладаються в системи виховання, в сферу політичної соціалізації.

По - четверте, для політичної системи характерне одночасне реагування всіх елементів на зовнішню дію. Саме з взаємодії, кооперації народжується здібність політичної системи до швидкої мобілізації необхідних ресурсів для вирішення тієї або іншої загальної проблеми. В цьому випадку державні органи спираються на участь громадян, користуються підтримкою різноманітних політичних і громадських організацій, партій, знаходять схвалення в громадській думці.

М.І. Лисенко, доц., канд. екон. наук, Н.Г. Буряченко, студ.

Кіровоградський національний технічний університет

Тіньова економіка та економічні злочини

В статті розкриваються закономірності виникнення тіньової економіки, її місце і роль в системі суспільного виробництва. Особлива увага приділяється структурі сучасної вітчизняної тіньової економіки та основним видам економічних злочинів.

фіктивне банкрутство, псевдопідприємництво, кримінальна приватизація, рекет, хабарництво, корупція

Постановка проблеми та її актуальність. Економісти вивчають проблему тіньової економіки вже більше чверті століття, проте не можна з впевненістю стверджувати, що сутність цього феномену цілком вивчено. Тривають дискусії навіть стосовно його найточнішого визначення, не кажучи вже про пояснення причин виникнення тіньової економіки, її місця і ролі в економічному житті сучасного суспільства, вироблення оптимальної лінії державної політики щодо цього явища, визначення масштабів і перспектив його подальшого розвитку.

Тіньова діяльність значною мірою залежить від загального стану економіки країни, рівня життя і добробуту населення та обмежень у вигляді встановлених норм і нормативів оподаткування. Негативні наслідки, які спричиняє тіньова економіка, є абсолютно очевидними. Перехід у "тінь" з легального обігу значного обсягу коштів знижує функціональну спроможність кредитно-фінансової системи, "заморожує" ситуацію з платежами, погіршує інвестиційно-інноваційний клімат у країні, руйнує соціальну інфраструктуру суспільства, створює умови для відпливу капіталу за кордон і сприятливе середовище для зростання організованої злочинності.

Тіньова економіка, обсяги і темпи її зростання впливають на соціально-економічний розвиток будь-якої держави. Абсолютно очевидно, що розробка прогнозу соціально-економічного розвитку країни, засад грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики, на нашу думку, є неможливими без визначення обсягів і темпів зростання тіньової економіки.

У даних умовах дослідження проблеми тіньової економічної діяльності, її впливу на всі сфери державно-політичного та соціально-економічного життя країни і, що особливо

важливо, науково-обґрунтована оцінка її кількісних характеристик набувають особливого значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ситуація, що склалася свідчить про значне зростання тіньової економіки в Україні після встановлення її незалежності. Згідно з дослідженнями В. Бородюка і О. Турчинова, значну кількість формулювань визначень тіньової економіки можна поділити на дві основні групи: перша зводить суть тіньової економіки до рівня протиправної деструктивної діяльності або ж господарської діяльності, що проводиться в інтересах злочинних структур; друга - визначає тіньову економіку як економічну діяльність, яка не враховується державою.

Методи, які використовуються для оцінки тіньової економіки, можна умовно поділити на:

- *соціологічні* - це експертні оцінки, опитування населення, вибіркові обстеження, аналіз записів у податкових книгах, аналіз розбіжностей обсягів доходів і витрат;
- *статистичні* - це аналіз розбіжностей даних офіційної статистики, оцінки неврахованої вартості складових ВВП;
- *непрямі* - це аналіз попиту на готівку (монетарний метод), а також економетричний аналіз;
- *структурні* - це експертний аналіз, домінування, порівняння галузей;
- *спеціальні* - це дослідження зайнятості, метод сталих взаємозв'язків.

Недоліком перелічених методів є їх громіздкість, трудомісткість і велика складність збирання необхідної інформації. Крім того, ці методи (особливо опитування населення і вибіркові обстеження) мають тенденцію до недооцінки розмірів тіньової економіки, що зумовлено неповнотою інформації, яку викликано або відмовою населення брати участь в обстеженнях, або навмисним перекрученням інформації та приховуванням доходів з метою уникнення оподаткування. Перевищення витрат над доходами може бути не пов'язане з тіньовою економікою. Деякі домогосподарства можуть елементарно "проїдати" нагромадження чи жити в борг, бажаючи зберегти при цьому прийнятий спосіб життя. Тому даний підхід дає значну похибку в результатах за динамічної зміни заощаджень.

Монетарний метод Гутманна базується на зміні співвідношення обсягів готівки та вкладів щодо деякого базового періоду за припущення, що в базовому періоді тіньова економіка була відсутньою. Надлишок готівки пояснюється лише існуванням тіньової економіки, причому швидкість обігу грошей у країні приймається однаковою в офіційній та тіньовій економіці. Всі перелічені припущення деякою мірою є спірними. Таким чином, відмітною рисою розглянутих методів є те, що вони визначають лише відносні зміни тіньової економіки та досить приблизно її абсолютні розміри. Прийняті припущення зумовлюють значну похибку. Оцінки тіньової економіки, що ґрунтуються на регресійних залежностях, також є неприйнятними, бо деякі коефіцієнти не витримують перевірки на 5-процентний рівень статистичної значущості. Спроби зміни базового періоду, в якому передбачається відсутність тіньової економіки, призводять до істотної зміни оцінок, що підриває довіру до таких методів.

Цілі статті. Розробка науково обґрунтованого підходу до кількісного виміру рівня тіньового ВВП і тіньової заробітної плати.

Виклад основного матеріалу. Розмежування економічного простору на легальний, офіційно дозволений і нелегальний, прихований набуло відчутних меж вже на стадії формування ранніх держав. Однак системні дослідження явищ тіньової економіки з'являються лише в кінці 60-х років ХХ століття. Це насамперед пов'язано з тими величезними збитками для суспільного виробництва, яке вона приносить.

Критичний рівень тіньової економіки за західними оцінками, не повинен перевищувати 30-35% ВВП країни. В Україні він уже давно перевищений. Можливо саме тому наша країна за рівнем життя населення не входить навіть у першу сотню країн світу.

Структуру сучасної вітчизняної тіньової економіки можна представити у вигляді таких основних блоків:

– цілком легальна господарська діяльність домашніх господарств на присадибних, дачних ділянках для задоволення своїх власних потреб і потреб ринку не є негативною для суспільства;

Небезпечні для суспільства:

– "підпільна" економіка (інколи її називають «сірою» економікою) - підприємницька та інша економічна діяльність, орієнтована на задоволення нормальних суспільних потреб, однак здійснювана в неконтрольованих державою формах, з метою одержання безконтрольного прибутку і ухилення від сплати податків та інших обов'язкових платежів;

– фіктивна (шахрайська) економіка - підприємницька та інша економічна діяльність пов'язана із фальсифікацією, шахрайством (псевдопідприємництво, обдурювання при одержанні кредитів і їх використанні, фальсифікація інформації при емісії цінних паперів, виготовлення і збут підробних грошових знаків, валюти, цінних паперів, кредитних і розрахункових карт, інших платіжних документів, фіктивне банкрутство і обдурювання кредиторів, неправдива реклама і т.д.);

– кримінальна («чорна») економіка, орієнтована на задоволення деструктивних суспільних потреб (проституція, торгівля людьми, наркобізнес і т.д.) або ж одержання доходів від різних видів професійної злочинної діяльності (скупка краденого, торгівля золотом та ін.)

Тіньова економіка не тільки національне, а й світове явище.

Україна посідає друге, після Росії, місце в світі за часткою тіньового ВВП в офіційному ВВП. Для прикладу: частка тіньового ВВП в офіційному ВВП України в 1998р. складала 62,7%, 1999р. – 58,5%, 2001р. – 63,7%, 2004р. – 63,9%, 2005р. – 58,5%, 2006р. – 59,3%.

Головною особливістю тіньової економіки України є її глобалізація. Критичний рівень тінізації у нашій країні вже перевищено більш ніж у два рази. В основі глобалізації тіньової економіки України лежить триваюча системна криза, що зачепила всі сфери суспільного життя: економіку і політику, ідеологію і культуру, національні та міждержавні відносини.

Існують різноманітні види економічних злочинів. До основних із них відносять:

Незаконне підприємництво – економічне правопорушення, властиве ринковій економіці. У відповідності із законом під ним розуміють підприємницьку діяльність без реєстрації або ж без спеціального дозволу (ліцензії), якщо такий дозвіл передбачено. Заохочуючи вільне підприємництво, держава залишає за собою відповідний контроль з метою забезпечення безпеки, захисту життя і здоров'я людей, охорони природи, культурних цінностей, а також для забезпечення сплати суб'єктами підприємницької діяльності обов'язкових платежів.

Незаконна банківська діяльність - різновидність незаконного підприємництва у фінансово-кредитній сфері. Цей злочин підриває довіря до банківської системи, сприяє обману осіб, котрі користуються послугами банків, кредитних та фінансових компаній, причиняє їм значні матеріальні збитки.

Псевдопідприємництво - один із поширених видів ринкового шахрайства. Це створення і реєстрація комерційних організацій без наміру фактично здійснювати підприємницьку діяльність по виробництву товарів, виконанню робіт, або наданню послуг.

Виготовлення або збут фальшивих грошей або цінних паперів - один із поширених і найбільш давніх видів економічних злочинів. Вважається класичним економічним злочином. З давніх-давен і до наших днів підробка грошей каралась надзвичайно суворо.

Банкрутство фіктивне - правопорушення, що виражається у свідомо неправдивому оголошенні керівником або власником комерційної організації про свою фінансову неспроможність з метою дезорієнтації кредиторів, для одержання відстрочки обов'язкових платежів.

Кримінальна приватизація - сукупність протиправних (в обхід чинного законодавства) або з використанням прогалин в законодавстві про приватизацію способів переведення майна із державної в інші форми власності. Така приватизація набула значного поширення, а тому не випадково приватизацію у нас прозвали прихватизацією. За останні роки у нашій країні продано держмайна на суму 600 млрд. гривень, а в державну казну надійшло коштів у 93 рази менше.

Легалізація («відмивання») грошових засобів - це легалізація кримінальних доходів шляхом здійснення різного роду фінансових операцій із грошовими засобами або ж іншим майном, що придбане незаконним шляхом, або ж використання таких засобів для здійснення легальної підприємницької діяльності. Небезпечність таких дій полягає в тому, що вони підривають основи чесного бізнесу, дискредитують його; порушуються фінансові інтереси держави, юридичних та фізичних осіб через стимулювання інфляції, дестабілізації грошового обігу в країні.

Рекет - вимагання грошей, майна шляхом погроз, насильства, шантажу. Вимагачі направляють свою активність проти осіб, які володіють значними матеріальними і грошовими засобами. Спостерігається і професіоналізація цього виду злочинів.

Розкрадання - одне із найбільш поширених економічних злочинів. Відноситься до групи майнових. Розкрадання ділиться на види і форми. В залежності від способу вилучення майна чи то грошей розрізняють: крадіжки, грабежі, шахрайство, присвоювання, розтрати.

Митні порушення і митні злочини - одна із найбільш швидко зростаючих груп економічних правопорушень, оцінюваних спеціалістами як одне із найбільш яскравих проявів тіньової економіки.

Митними порушеннями називають порушення правил переміщення матеріальних цінностей через митний кордон, порушення правил митного контролю і митного оформлення.

Податкові правопорушення і злочини є одним із найбільш яскравих проявів тіньової економіки, характеризуючи одну із головних її ознак приховування від державного обліку з метою одержання неконтрольованих доходів. Така мета супроводжує багато, якщо не більшість економічних злочинів.

Вітчизняне податкове законодавство далеке від досконалості. Відсутність єдиних вимог до платників податків, необґрунтовані пільги для одних і посилення податкового тиску на інших провокує перехід багатьох господарюючих суб'єктів у тіньову сферу.

Хабарництво - юридичне поняття, яким в кримінальному законодавстві позначають сукупність двох злочинів, тісно пов'язаних один з одним: одержання хабара і дача хабара. В числі економічних злочинів хабарництво займає особливе місце. Воно асоціюється з продажністю, використанням посадовими особами своїх владних, адміністративно-господарських повноважень в особистих, корисливих цілях.

Одним із найбільш суспільно небезпечних видів хабарництва в даний час являється сприяння або пряме надання допомоги організованим кримінальним структурам.

Корупція - специфічне соціально негативне явище, що характеризується підкупом, продажністю державних службовців і осіб, виконуючих управлінські функції. Виражається в корисливому використанні службового становища, пов'язаних із ним авторитету і можливостей. По своїй соціальній суті корупція - один із способів «приватизації» державних повноважень, перетворення їх у приватну власність.

Небезпечність корупції очевидна, її масштаби в Україні набули величезних розмірів і за кількістю торгуючих своїми можливостями службовців, і за кількістю осіб, що їх підкупляють, і за всеосяжністю - від нижчих і до самих високих ешалонів влади. Корупційна злочинність виражається у багатьох видах злочинів.

Варто прийняти до уваги, що сучасні економічні злочини здійснюються з використанням найновіших засобів, комп'ютерної техніки і високих технологій.

Висновки. Тіньова економіка в Україні є наслідком глибокої економічної кризи, низької заробітної плати і високих податків на прибутки підприємств. Головною особливістю економіки в Україні є її глобалізація, в основі якої лежить триваюча системна криза, що зачепила всі сфери суспільного життя: економіку і політику, ідеологію і культуру, національні та міжнародні відносини. Одним із найбільш суспільно небезпечних видів тіньової економіки є корупція, сприяння або пряме надання допомоги організованим кримінальним структурам. Вимір структури тіньової економіки та її небезпечних наслідків для суспільства може слугувати базою для розробки довгострокової стратегії соціально-економічного розвитку країни.

Список літератури

1. Бордюк В.М., Турчинов О.В. Тіньова економіка. Аналітичний звіт. Міжнародний центр перспективних досліджень.- К.:1998.- 205с.
2. Базиліук А.В., Коваленко С.О. Тіньова економіка в Україні. НДІ Міністерства економіки України.- К.: 205с.
3. Дудоров О.О., Мельник М.І., Хавронюк М.І. Злочини у сфері підприємництва.- К.: 2001. - 586с.
4. Кривенко К.Т. Політична економія.- К.: 2001.- С 292-293.
5. Мамедов О.Ю. Современная экономика: лекционный курс.- Ростов-на-Дону: 2000. - С.97-430.
6. Петрова К.Я. Основы економічної теорії.- Харків:1999. - 181с.
7. Предборський В.А. Основы економічної теорії.- К.: 2002. - 621с.

М.Т. Плотнікова, доц., канд. хім. наук, О.В. Півнева, студ.

Кіровоградський національний технічний університет

Якість людського життя і покращення його з допомогою активних домішок (компонентів) компанії NSP

Наш організм - складний біохімічний механізм, який вимагає щоденного надходження необхідних живильних речовин. Для того, щоб володіти добрим здоров'ям, нам необхідні білки, жири, вуглеводи, вода, вітаміни, мінерали, амінокислоти і незамінні жирні кислоти. Дефіцит якої-небудь живильної речовини є причиною будь-яких порушень в організмі людини: від легкого нездужання до летального результату. Корінні зміни, події за останні десятиліття не тільки в екології, але і в нашому живленні, роблять надзвичайно небезпечний вплив на наше здоров'я. Дуже багато жирів, солей, цукру - і все це безпосередньо пов'язано з серцево-судинними захворюваннями, раком, ожирінням, алергіями, інсультами і т.д.

Практично всі продукти, які ми вживаємо в їжу, піддаються дії послідовного руйнування навколишнього середовища. Зворотною стороною технічного прогресу з'явилися кислотні дощі, при яких вихлопні гази і отруйні речовини, викинуті в повітря промисловими підприємствами, осідають на ґрунті. Промислові і хімічні відходи